

Euroopa Parlament

DOKUMENTAALKAADRID

EUROOPA LIIT

Kaamera!

Juba rohkem kui pool sajandit elavad Euroopa Liidu liikmesriigid *rahus*.
Nende põhiväärtusteks on demokraatia, vabadus, õiguse järgimine ja heaolu.
Kodanikele laieneb liikumisvabadus ja liikmesriikide vahel ei ole kaubandus-
stõkkeid. Kaheteistkümnes Euroopa Liidu liikmesriigis on kasutusel euro.
Tänane Euroopa Liit on üks maailma jõukamaid piirkondi.

Euroopa Liit on liikmesriikidele kasulik seepärast, et suudab tegutseda
tõhusamalt, kui seda teeksid liikmesriigid eraldi. Selleks on liit varustanud
ennast vahenditega, mille abil luua seadusi ja rakendada oma *eelarvet*.

Suur osa liikmesriikide õigusaktidest võetakse vastu Euroopa Liidu otsuste
tagajärjel. See näitab hästi, kui tähtis koht on Euroopa Liidu seadustel meie
igapäevaelus.

2004

Euroopa süžee

2004. aastal leiab Euroopa Liidus aset kolm suuremat sündmust. Järgnevalt on toodud nende sündmuste lühidetailid.

Kaader 1. Laienemine

Viisteist aastat pärast Berliini müüri langemist ühinevad Euroopa Liiduga 10 uut riiki: Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Sloveenia, Slovakkia, Tšehhi Vabariik ja Ungari. Euroopa Liidus saab olema 25 liikmesriiki.

Kaader 2. Uus leping

Laienenud Euroopa Liit sõnastab ümber oma põhiväärtused, täpsustab, mida eurooplased tahavad koos teha, kes mida peab tegema ning kuidas otsuseid tuleb vastu võtta. Seejärel võtavad liikmesriigid vastu Euroopa Liidu põhiseadusliku lepingu.

Kaader 3. Valimised

2004. aasta juunis valitakse Euroopa Parlamendi uus koosseis, mis esindab 455 miljonit elanikku ja millesse kuulub 732 saadikut, kes on pärit 25 liikmesriigist.

Euroopa Liidu sisemajanduse kogutoodang (SKT) oli 2001. aastal 8 827 miljardit eurot. Ameerika Ühendriikide SKT oli 11 257 miljardit eurot.

Euroopa Parlament mängis 2002. ja 2003. aastal Euroopa Tulevikukonvendis tähtsat rolli. Konvendi eesmärgiks oli valmistada ette Euroopa Liidu põhiseaduslik leping.

Rollide jaotus

Igal Euroopa Liidu institutsioonil on oma roll.

Euroopa Parlament

Euroopa Parlament võtab koos ministrite nõukoguga vastu enamiku Euroopa Liidu seadusi ja paneb hääletusele eelarve. Iga viie aasta tagant valitav parlament mõjutab otsuseid, mis kujundavad eurooplaste igapäevaelu.

Euroopa Ülemkogu

Euroopa Ülemkokku kuuluvad *riigipead või valitsusjuhid* ja Euroopa Komisjoni president. Ülemkogu kuulab tippkohtumistel ära Euroopa Parlamendi soovitusel, mille esitab parlamendi president, ning määrab kindlaks liidu poliitilised üldsuunised.

Ministrite nõukogu

Ministrite nõukokku kuulub üks minister igast liikmesriigist ja selle koosseis varieerub sõltuvalt käsitletavatest teemadest.

Euroopa Komisjon

Euroopa Liidu seaduste algatamise õigus on Euroopa Komisjonile, mis valvab ka liidu poliitika elluviimise üle. Komisjoni koosseis vahetub iga viie aasta tagant. Komisjoni liikmed (*volinikud*) on sõltumatud. Parlament kontrollib komisjoni tegevust ja võib avaldada komisjonile umbusaldust.

Euroopa Liidu Kohus

Kohus valvab selle järele, et järgitaks ühenduse õigust ja õigusakte. Kohtul on õigus määrata karistusi.

EUROOPA PARLAMENT JA NÕUKOGU: koostöö seaduste vastu võtmisel

Mis puudutab õigusloomet, siis ettepanekuid teeb Euroopa Komisjon, otsuseid võtavad ühiselt vastu Euroopa Parlament ja ministrite nõukogu. Euroopa Liidu õigusaktid töötatakse välja mitmes etapis: seisukohad ühtlustuvad ja lähenevad üksteisele järk-järgult. Menetlus võib sisaldada kuni kolme *lugemist* Euroopa Parlamendis, s.t kolme arutelu, millele järgneb hääletamine täiskogu istungil.

Kui pärast teist lugemist parlamendis esineb ikka veel eriarvamusi, püüavad parlamendi ja nõukogu delegatsioonid ületada need lepituskomitees. Selle tööst võtab osa ka komisjon. Kui ühisteksti vastu ei võeta või kui parlament *kompromissettepaneku* tagasi lükkab, seadust ei tule. Kui lepitamise tulemuseks on *ühistekst* – ja seda juhtub sagedamini – teeb parlament kolmandal lugemisel otsuse.

SUURES PLAANIS

Euroopa Parlament

Euroopa Parlamendi saadikud töötavad Strasbourg'is ja Brüsselis. Saadikud osalevad:

fraktsioonide töös:

vastavalt oma erakondlikele vaadetele, mitte rahvuse järgi;

parlamendikomisjonides:

valmistavad ette täiskogu istungeid;

täiskogu istungitel:

12 istungjärku aastas Strasbourg'is, teatud arv lühemaid istungjärke Brüsselis.

Euroopa Parlament töötab kõigis ametlikes keeltes, mida praegu on 11, kuid pärast 2004. aasta laienemist saab olema 20. Austades liikmesriikide keeli austab Euroopa Parlament demokraatlikke põhimõtteid ja Euroopale omast kultuurilist mitmekesisust.

Euroopa Parlamendil tööd toetab peasekretariaat. Fraktsioonidel on oma kaastöötajad ning Euroopa Parlamendi saadikutel on assistendid.

6-8

2003. aastal läks Euroopa Liidu institutsioonide ülalpidamine maksma 5,3 miljardit eurot. See on veidi vähem, kui Jaapan ja Korea kulutasid 2002. aasta jalgpalli maailmameistrivõistlusteks mõeldud uute staadionite ehitamisel.

Ja miks mitte...

Võtta mõne Euroopa Parlamendi saadikuga ühendust?

Tema kontaktandmed saate parlamendi Interneti koduleheküljelt: www.europarl.eu.int. Te leiata sealt ka parlamendi dokumendid: arvamused, aruanded, arutelud, pressiteated jne.

Teada oma õigusi?

Euroopa Liidus viibimine, õppimine ja reisimine. Missugused on Euroopa Liidu poliitikasuunad ja õigusaktid? Vaadake Europe-Direct'i kodulehekülge europa.eu.int/citizens.

Teada rohkem?

Võtke ühendust kohaliku *Euroopa Parlamendi infobüroo*, Euroopa Komisjoni esinduse või Euroopa Liidu infokeskusega.

Õelda, mis teil öelda on?

Kui soovite, et kuulataks ära teie kui kodaniku või assotsiatsiooni kaebused teatud valdkonnas, mis puudutab teid otseselt ja kuulub Euroopa Liidu pädevusse, piisab sellest, kui esitate petitsiooni Euroopa Parlamendile (www.europarl.eu.int/petition/petition_et.htm).

VALITUD ÜLESVÕTTED

Euroopa Parlament võtab koostöös nõukoguga vastu otsuseid, mis puudutavad meie igapäevaelu. Euroopa Parlament avaldab seega mõju eurooplaste vahetutele huvidele. [See on hea põhjuseks, miks minna valida.](#)

Vaade parlamendi poolt tehtud otsustele.

MUUDATUSED TÖÖKESKKONNAS: konsulteerimine töötajatega

Alates 2002. aasta märtsist on konsulteerimine töötajatega kohustuslik. Muutunud tööhõive tingimustes, kus valitseb töökohtade likvideerimise oht, peavad nii riigi- kui eraettevõtjad, kus on hõivatud rohkem kui 50 töötajat, töötajaid tekinud olukorrast informeerima ja nendega konsulteerima. Seda tänu Euroopa Parlamendile, kelle survele vähendati töötajate miinimumarvu puuduvat nõuet (100 töötajaga ettevõttelt 50le). Liikmesriigid on kohustatud võtma siduvaid meetmeid juhul, kui mõni ettevõtte neid reegleid ei täida.

KÜTUS: lõpp väävlile

Väävlisisaldus bensiinis ja diiselmootoris suurendab tervist ja keskkonda kahjustavate heitgaaside hulka. Euroopa Parlament ja nõukogu otsustasid viia väävlisisalduse 50lt 10 milligrammini kilogrammis. See meede peaks vähendama kasvuhooneefekti tekitavate gaaside hulka ning surevust hingamishäirete tõttu 5% ja südameveresoontehaigustesse 2%.

Alates 2009. aastast on lubatud kasutada ainult "väävlivaba" kütust. Euroopa Parlament on võidelnud selle eest, et lühendada nimetatud tähtaega kahe aasta võrra.

10-11

TUBAKAS: nimetagem asju õige nimega

Alates 2004. aastast hakkavad kehtima mitmed meetmed, mis peaksid vähendama tubaka ja passiivse suitsetamise poolt põhjustatud surmade arvu. Keelatakse nikotiini- ja tõrvisisalduse osas eksitavate nimetuste ("mild", "light", "ultra light") kasutamine suitsupakkidel. Endisest selgemaks muutuvad sigaretipakkidel olevad terviseohu hoiatused ("suitsetamine võib tappa", "suitsetamine tekitab surmavat kopsuvähki"). Need meetmed on muutunud rangemaks just tänu Euroopa Parlamendile ja tema seadusandlikele volitustele.

EETIKANORMID KOSMEETIKATÖÖSTUSTELE

Alates 2009. aastast ei või kosmeetitööstus viia läbi katseid loomadega ega turustada kosmeetikatooteid, mis on töötatud välja selliste katsete põhjal, kui on olemas asendusmeetodid. Alates 2013. aastast on Euroopa Parlamendi nõudmisel keelatud loomadest testitud ilutoodete turustamine ning seda isegi asendusmeetodite puudumise korral! Parlament pidas ka oluliseks tarbija teavitamise parandamist.

RANGE KONTROLL ELEKTROONIKASEADMETE JÄÄTMETE ÜLE

Euroopa Liidus tekib elektri- ja elektroonikaseadmete arvelt igal aastal juurde umbes 6 miljonit tonni jäätmeid (kodumasinad, printerid, valgustid, arvutid, televiisorid, telefonid, muruniidukid, videomängud jne), mis tuleb kõrvaldada keskkonnasõbralikult. Euroopa Parlament rõhutas eriti, et jäätmete töötlemise eest vastutavad tootjad isiklikult. See on üks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsustest, mis hakkab kehtima 2004. aasta augustist.

TOPELTPÕHJAD NAFTATANKERITELE

2002. aasta õnnetused naftatankeritega, reostatud rannikualad, hävitatud loomastik, laastatud piirkonnad. Seekord reageeris Euroopa Liit viivitamatult. Alates 2003. aasta suvest on Euroopa Liidu sadamad ühekordse põhja ja parrastega, kõige reostavamaid naftatooteid transportivatele naftatankeritele suletud. Euroopa Parlament ja nõukogu leppisid kokku, et võtavad sellesisulise õigusakti vastu kohe esimesel lugemisel.

SOCRATES: üliõpilasvahetused

Mis puudutab haridust, siis juba mitu aastat on programm Socrates Euroopa Liidu visiitkaardiks. Sellel visiitkaardil on mitu tahku. Kõige tuntum on programm Erasmus. See annab ülikoolide üliõpilastele võimaluse veeta ühe osa oma õpinguajast mõnes teises või mõnes tulevases liikmesriigis. Ajavahemikuks 2000-2006 tõstis Euroopa Parlament Socratese eelarve 1400 miljonilt eurolt 1850 miljonile eurole.

© Euroopa Parlament, 2003. Euroopa Parlamendi informatsiooni ja avalikkussuhete peadirektoraat.

www.europarl.eu.int

